

ИЗКАЗВАНЕ
на народния представител от Българска нова
демокрация ЛИДИЯ ШУЛЕВА
при обсъждането на Бюджет 2009
19 ноември 2008 г.

Уважаеми господин председател,
Уважаеми госпожи и господа народни представители,
Уважаеми господин премиер,
Госпожи и господа министри,

Гледам един пътуващ с голяма скорост стар трамвай по нанадолнището и се чудя в коя ли задънена улица ще ни закарат идеите и мечтите и дали тя не се казва „Рецесия”. Някои казват „Време е!”, вече 11 години няма криза, но традицията повелява, когато БСП си отива от властта винаги да има криза. За последен път това беше през 1997 г. Опасявам се, че идва ред на 2009. Разбира се сега е налице и удобният виновник, вирусите дойдоха от Запад. За съжаление обаче ако Америка киха, а Европа кашля, за България опасността от пневмония е голяма. Точно това е диагнозата, с която Бюджет 2009 трябва да се справи.

Вече се наложи мнението, че глобалната криза не е банкова, а преди всичко финансова и икономическа, т.е. тя ще удари най-напред бизнеса и след това хората, които ще загубят работа и доходи.

Предупрежденията на Българска нова демокрация от последния месец, че страната ни има нужда от антикризисни мерки сякаш дадоха някакъв частичен резултат. От непоколебимото защитаване на тезата, че

световната криза ще подмине България и няма нужда от специални антикризисни мерки все пак стигнахме до настоящото признание, че бюджет 2009 трябва да се съобрази с негативните световни финансови процеси.

Основният инструмент на правителството за противодействие на кризата се състои в мерки, групирани в три пакета в Бюджет 2009 – икономическа активност, пазарна гъвкавост и гъвкавост на социалните мрежи.

Каква е позицията на Българска нова демокрация по тези мерки?

ПАКЕТ ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ

Предвидени са 5 192 млрд. за капиталови разходи в публичната инвестиционна програма, като ръстът спрямо 2008 е 900 млн. лв. Дали някой може да си спомни кои точно големи публични инфраструктурни проекти са направени през тази година за 4.3 млрд. лв.? Ние от БНД настояваме да бъде представен анализ за ефективността на направените през 2008 г. и предвидените за 2009 г. средства за капиталови разходи. Пределно ясно е, че публичните инвестиции не могат да изиграят ролята на „резервна гума”. Основно, защото не са отпушени потоците от еврофондовете. Наливането на пари, за да се поддържа на изкуствено дишане корупционният модел на това управление само и само да се гарантира заетостта и поръчките в инфраструктурата за определени кръгове, няма да даде изход от кризата. Напротив, това ще отдалечи още повече България от европейското й

бъдеще. Тук среден път няма – или реформи и връщане на правилата, контрола и прозрачността – или инфраструктурните проекти ще бъдат лишени от публични средства. Това е въпрос на национален интерес, който до този момент се припознава като личен на привилегирани кръгове и обръчи.

По отношение на идеята за създаване на Държавна компания за изграждане на бизнес паркове – идеята не се различава от предложението за създаване на държавна компания за изграждане на голф игрища. В момент, в който работещи фирми съкращават работници и свиват производство, вместо усилията да се насочат към тяхното подпомагане, се предлага изграждане на офиси с държавни пари.

Раздуването на публичните разходи, които не създават почти никакъв бъдещ производствен и експортен потенциал означава пропилен пари на частния сектор и още дори по-страшното – заплашва финансовата стабилност на страната.

Основната опасност пред България в момента е не толкова намаляването на растежа, колкото заплахата от бърза загуба на доверие от страна на инвеститорите, което ще доведе до изтегляне на капитали и огромен натиск върху лева. **Затова правителството трябва да обърне много по-голямо внимание върху опасността от пробив в платежния баланс и намаляване на валутните резерви.**

Бюджет 2009 не дава отговор на въпроса как ще се финансира дефицитът по текущата сметка. Според прогнозата на Министерството на финансите непокритият от преките чуждестранни инвестиции

дефицит е в размер на 3 млрд. евро, като тенденцията за намаляване на преките чуждестранни инвестиции се засилва. Ето защо Българска нова демокрация настоява за премахване на хипотезата за разходването на 700 милиона лева от излишъка за допълнителни инвестиции през 2009 при по-силно от очакваното забавяне на стопанската активност. Ясно е, че в година на избори правителството ще се чувства много комфортно с разрешен от парламента лимит за харчене на повече от 1 млрд. лв. за неопределени разходи, но при тази ситуация това е изключително рисково и опасно. При условие, че се очаква силно ограничаване на достъпа до външно финансиране, това означава, че някъде се допуска **опасна грешка. Неразумната политика на българското правителство може да изправи пред риск за първи път през последните 10 години основата на българската икономическа стабилност – валутния борд.**

България има отворена икономика и няма как да не бъде засегната от икономическата криза. Това обаче не може да бъде основание за някои съмнителни бизнесмени и държатели на кредити в голям левов размер да подхранват съмнения за необходимостта от валутен борд и фиксиран курс. Защото е ясно, че от девалвация на лева те ще спечелят, но обикновеният български гражданин отново ще загуби спестяванията си.

Затова е необходимо българските политически и банкови власти да се активизират и да постигнат възможно най-бързо договаряне със страните от Еврозоната, Европейската комисия и Европейската

централна банка за присъединяване на България към Валутния механизъм-2 (ERM2).

ПО ПАКЕТ ПАЗАРНА ГЪВКАВОСТ

Осигуряването на кредитен ресурс за малките и средните предприятия е добра идея, но тя би била работеща, ако кредитните линии, предоставени на търговските банки през Банката за развитие, стартират от поне 1 млрд., а не от предвидените 100 млн.лв.

Тотално е застрашено усвояването на еврофондовете, поради изискването за авансово финансиране на проектите. Предвидените 50 млн. лв. във ФЛАГ са само за общините и се задава въпросът в какъв размер се очаква да има усвояване на еврофондове като възможностите за кредитиране, предвидени от правителството за бизнеса и общините е само 150 млн.? По отношение на БАЕЗ – кредитният лимит за експортно застраховане трябва да достигне поне 100 млн. лв. Необходимо е да се предвиди и допълнителен кредитен лимит за застраховка на междубанковото финансиране и банковите депозити в размер на 40 млн.лв., което ще допринесе за възстановяване на доверието между банките.

ПАКЕТ ГЪВКАВОСТ НА СОЦИАЛНАТА МРЕЖА

Либерализацията на пазара на труда е ключов елемент за този пакет. Загубата на работни места у нас, вследствие на икономическата криза, е вече факт. Продължаването на неефективно разходване на средства за квалификация и преквалификация по никакъв начин не помага на останалите без работа

хора. Ресурсите максимално трябва да отидат при работодателите, които имат нужда от квалифицирани работници, а не в администрацията.

Гъвкавият пазар на труда е гаранция за оптимална заетост в условията на криза. Предложението на Българска нова демокрация е да се регламентира почасовото заплащане и да се въведат минимални часови ставки по отрасли и професии, вместо минимална работна заплата и осигурителни прагове.

Загубата на работни места ще удари най-силно хората с кредити. Ето защо ние настояваме да бъдат предвидени бюджетни средства за покриване на допълнителни легитимни рискове по ипотечни кредити за определени социални групи – примерно за млади семейства, обучаващите се и други реално нуждаещи се.

И тъй като всичко казано дотук не фигурира в проекта за Бюджет 2009, Българска нова демокрация няма да го подкрепи.

А това, че държавата се управлява без ред и правила, не е тайна за никого. Но такава откровено и показно прегазване на правилата като скачане в трамвай по време на движение и разговор с ватмана, никой не е правил досега, господа управляващи!

Благодаря за вниманието!